

V Bruseli 27. 5. 2021
C(2021) 3656 final

STANOVISKO KOMISIE

z 27. 5. 2021

k zmenám charakteristických vlastností zmrazených finančných prostriedkov

STANOVISKO KOMISIE

z 27. 5. 2021

k zmenám charakteristických vlastností zmrazených finančných prostriedkov

ŽIADOSŤ O STANOVISKO

Európska komisia (ďalej len „Komisia“) ako strážkyňa zmlúv monitoruje vykonávanie práva Únie členskými štátmi pod kontrolou Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ)¹.

V kontexte reštriktívnych opatrení prijatých podľa článku 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) môžu príslušné vnútroštátne orgány členských štátov požiadať Komisiu, aby poskytla svoje stanoviská k uplatňovaniu osobitných ustanovení príslušných právnych aktov alebo usmernenia týkajúce sa ich vykonávania. Príslušné vnútroštátne orgány môžu takisto požiadať Komisiu, aby poskytla usmernenia týkajúce sa výkladu samotného článku 215 ZFEÚ.

Komisii bola doručená žiadosť dvoch príslušných vnútroštátnych orgánov o stanovisko k zmene charakteru a umiestnenia finančných prostriedkov zmrazených podľa nariadenia Rady (EÚ) 2016/44 z 18. januára 2016 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Líbyi, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 204/2011² („nariadenie o Líbyi“), a nariadenia Rady (EÚ) č. 36/2012³ z 18. januára 2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 442/2011 („nariadenie o Sýrii“).

SÚVISLOSTI

Otázka, ktorú položil prvý príslušný vnútroštátny orgán, sa týka zložky investičného fondu EÚ, v rámci ktorej má banka so sídlom v EÚ majetkovú účasť v mene subjektu uvedeného v zozname podľa nariadenia o Líbyi. Príslušný vnútroštátny orgán sa pýta, či by likvidácia tejto zložky správcovskou investičnou spoločnosťou, po ktorej nasleduje zmrazenie výnosov prisúdiťelných subjektu uvedenému v zozname v rámci oddeleného účtu v banke so sídlom v EÚ, bola zlučiteľná s nariadením o Líbyi. Príslušný vnútroštátny orgán sa takisto pýta, či by si takéto konanie vyžadovalo predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Druhý príslušný vnútroštátny orgán sa pýta, či je pobočka banky usadená v členskom štáte, ktorá zmrazila účet otvorený v tejto pobočke subjektom uvedeným v zozname podľa nariadenia o Sýrii, oprávnená presunúť účet do materskej banky so sídlom v Spojenom kráľovstve a či by si takýto presun vyžadoval predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Keďže obe otázky sa týkajú výkladu pojmu „zmrazenie finančných prostriedkov“ a s ním súvisiacich dôsledkov, Komisia na ne odpovie spoločne.

PRÁVNE POSÚDENIE

a) Právny rámec

¹ Podľa zmlúv môže právne záväzný výklad práva Únie poskytovať len Súdny dvor Európskej únie.

² Ú. v. EÚ L 12, 19.1.2016, s. 1.

³ Ú. v. EÚ L 16, 19.1.2012, s. 1.

Podľa článku 1 písm. b) nariadenia o Líbyi a článku 1 písm. i) nariadenia o Sýrii „zmrazenie finančných prostriedkov“ je „zabránenie akémukoľvek pohybu, prevodu, úprave alebo použitiu finančných prostriedkov, prístupu k nim alebo manipulácii s nimi, ktoré by mali za následok akúkoľvek zmenu ich objemu, výšky, umiestnenia, vlastníctva, držby, charakteru, miesta určenia, alebo inú zmenu, **ktorá by umožnila použitie finančných prostriedkov, vrátane spravovania portfólií;**“ (zvýraznenie doplnené).

V článku 5 nariadenia o Líbyi sa stanovuje:

„1. Zmrazujú sa všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom a orgánom uvedeným v prílohách II a III, alebo sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou.

2. Fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom uvedeným v prílohách II a III, a to ani v ich prospech, sa priamo ani nepriamo neprístupia žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje.

3. Vedomá a úmyselná účasť na činnostiach, ktorých predmetom alebo dôsledkom je priame alebo nepriame obchádzanie opatrení uvedených v odsekoch 1 a 2, sa zakazuje.“

V podstate podobné znenie možno nájsť v článku 14 nariadenia o Sýrii.

Zmrazením finančných prostriedkov sa má zabrániť akémukoľvek konaniu, ktoré by umožnilo použitie finančných prostriedkov. Z uvedeného vyplýva, že v zásade nie sú vylúčené zmeny určitých charakteristických vlastností finančných prostriedkov, a to za predpokladu, že neovplyvnia kontinuitu zmrazenia aktív.

b) Otázka č. 1: Zmena charakteru zmrazených finančných prostriedkov

Zmena charakteru zmrazených akcií by pravdepodobne nepredstavovala porušenie podmienok zmrazenia aktív stanovených v článku 5 nariadenia o Líbyi, ak by neumožňovala použitie finančných prostriedkov (kýmkoľvek), pokiaľ sú v platnosti reštriktívne opatrenia EÚ. Na zabezpečenie splnenia tejto podmienky je potrebné okamžité zmrazenie výsledných výnosov.

Reštriktívne opatrenia nemajú represívnu ani konfiškačnú povahu, ale len povahu preventívnu. Hoci sa v nariadení o Líbyi vyžaduje od subjektov EÚ, aby prijali akékoľvek opatrenie potrebné na zmrazenie finančných prostriedkov, a poskytuje sa im na to oprávnenie, nepriznáva sa v ňom právo disponovať uvedenými aktívami ani právo spôsobiť ich vlastníkom záťaž alebo straty, ktoré nie sú späté so zmrazením aktív.

Do pôsobnosti príslušného vnútroštátneho orgánu patrí overiť a uistiť sa, že konanie vedúce k zmene charakteru finančných prostriedkov by nevedlo k umožneniu použitia finančných prostriedkov.

Okrem toho by sa podľa článku 5 ods. 3 nariadenia o Líbyi mal príslušný vnútroštátny orgán ubezpečiť, že uvedené zmeny nemajú za cieľ alebo účinok obchádzanie príslušného zmrazenia aktív.

c) Otázka č. 2: Zmena umiestnenia zmrazeného účtu a jeho presun do Spojeného kráľovstva

Podľa článku 35 písm. e) nariadenia o Sýrii sa ustanovenia uvedeného aktu vrátane článku 14 vzťahujú na každú právnickú osobu, subjekt alebo orgán v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva v Únii. Z toho vyplýva, že pobočka materskej banky Spojeného kráľovstva so sídlom v EÚ musí uplatňovať

nariadenie pri iniciovaní bankového prevodu z EÚ do Spojeného kráľovstva, aj keď nie je založená alebo zriadená podľa práva členského štátu.

Na základe článku 127 dohody o vystúpení⁴ bolo Spojené kráľovstvo povinné uplatňovať právo EÚ do 31. decembra 2020, t. j. do konca prechodného obdobia. Do uvedeného dátumu bolo Spojené kráľovstvo naďalej plne viazané reštriktívnymi opatreniami EÚ a na presunuté účty sa v Spojenom kráľovstve vzťahovali rovnaké záväzky zmraziť finančné prostriedky ako v ktoromkoľvek členskom štáte.

Od 1. januára 2021 však viaceré položky, ktoré boli predtým označené podľa právnych predpisov EÚ vrátane nariadenia o Sýrii, už nie sú označené podľa práva Spojeného kráľovstva. V dôsledku toho tieto položky v súčasnosti nepodliehajú zmrazeniu aktív v Spojenom kráľovstve ani nie sú uvedené v konsolidovanom zozname tejto krajiny. To znamená, že od 1. januára 2021 Spojené kráľovstvo ako tretia krajina nemá zavedené opatrenia totožné s autonómnymi reštriktívnymi opatreniami EÚ vrátane tých, ktoré sa týkajú Sýrie.

Na materskú banku sa teda vzťahovali rovnaké záväzky zmraziť finančné prostriedky ako na pôvodnú pobočku v EÚ len do konca prechodného obdobia.

Preto má pobočka v EÚ od 1. januára 2021 povinnosť overiť pred presunutím zmrazeného účtu do Spojeného kráľovstva, či sa na majiteľa účtu vzťahuje aj zmrazenie aktív v Spojenom kráľovstve. Ak by to tak nebolo, zmena umiestnenia zmrazeného účtu a jeho presun do Spojeného kráľovstva by okamžite znamenali porušenie článku 14 ods. 1 nariadenia o Sýrii. Ak by z daných finančných prostriedkov mala prospech označená osoba, znamenalo by to aj porušenie článku 14 ods. 2 nariadenia o Sýrii.

Podľa článku 28 nariadenia o Sýrii subjektom nevzniká žiadna zodpovednosť, ak nevedeli a nemohli odôvodnene predpokladať, že svojím konaním porušujú nariadenie. Podľa názoru Komisie sa však musí náležite zohľadniť možnosť, že Spojené kráľovstvo v budúcnosti prijme ďalšie odlišné opatrenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je na pôvodnej pobočke v EÚ, aby posúdila a zmiernila riziko, že reštriktívne opatrenia Spojeného kráľovstva týkajúce sa Sýrie sa budú aj naďalej líšiť od tých, ktoré prijala EÚ, čím sa presun v danom prípade môže stať nezlučiteľným s týmito opatreniami. Ak si nespĺni túto povinnosť, mohlo by to podľa Komisie predstavovať porušenie podmienok zmrazenia aktív stanovených v článku 14 ods. 1 nariadenia o Sýrii, ak zmena umiestnenia zmrazeného účtu následne umožní použitie finančných prostriedkov na tomto účte (kýmkoľvek). Ak by z daných finančných prostriedkov mala prospech označená osoba, znamenalo by to aj porušenie článku 14 ods. 2 nariadenia o Sýrii. Do pôsobnosti príslušného vnútroštátneho orgánu patrí overiť, či predmetná pobočka mala dostatočné dôvody na vyvodenie záveru, že presun do Spojeného kráľovstva by neumožňoval žiadne prípadné použitie daných finančných prostriedkov.

Podľa článku 14 ods. 3 nariadenia o Sýrii sa navyše subjektom EÚ vrátane bánk zakazuje vedomé a zámerné zapojenie sa do činností, ktorých cieľom alebo účinkom je priame alebo nepriame obchádzanie zmrazenia aktív uloženého článkom 14 ods. 1 nariadenia o Sýrii. Všeobecnejší zákaz vedomej a úmyselnej účasti na činnostiach, ktorých cieľom alebo účinkom je obchádzanie, okrem iného, ustanovení článku 14, je obsiahnutý v článku 27a nariadenia o Sýrii.

⁴ Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, Ú. v. EÚ C 384I, 12.11.2019, s. 1.

Presuny zmrazených účtov alebo finančných prostriedkov do Spojeného kráľovstva sa môžu výnimočne uskutočniť z odôvodnených a právne opodstatnených dôvodov. Avšak vzhľadom na to, že riziká pokračujúceho zmrazovania finančných prostriedkov spojené s týmto kontextom sa môžu prejaviť od 1. januára 2021, ak sa preukáže rozdiel medzi reštriktívnymi opatreniami EÚ a reštriktívnymi opatreniami Spojeného kráľovstva, ako v tomto konkrétnom prípade, pričom pobočka v EÚ nepodnikne primerané kroky na zabránenie tejto zmene umiestnenia, podľa názoru Komisie to môže príslušný vnútroštátny orgán považovať za náznak toho, že predmetná pobočka sa vedome a úmyselne zúčastnila na činnosti, ktorej účinkom bolo obchádzanie zmrazenia aktív.

d) Predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu

Dve predmetné nariadenia neobsahujú požiadavky na predchádzajúce povolenie ako také v súvislosti so zmenami, ako sú zmeny opísané v otázkach príslušných vnútroštátnych orgánov. S cieľom zabezpečiť dodržiavanie týchto nariadení a jednotné uplatňovanie reštriktívnych opatrení EÚ sa však v článku 18 ods. 1 písm. a) nariadenia o Líbyi a v článku 29 ods. 1 písm. a) nariadenia o Sýrii vyžaduje, aby subjekty EÚ „ihneď“ poskytli príslušným vnútroštátnym orgánom informácie o zmrazených účtoch a sumách vrátane ich zmien. Z tých istých ustanovení vyplýva, že musí byť informovaná aj Komisia. Okrem toho sa od subjektov EÚ v súlade s článkom 18 ods. 1 písm. b) nariadenia o Líbyi a článkom 29 ods. 1 písm. b) nariadenia o Sýrii vyžaduje, aby spolupracovali s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, pokiaľ ide o overovanie poskytnutých informácií.

ZÁVER

Komisia zastáva názor, že:

- 1. Zmena charakteru finančných prostriedkov zmrazených podľa nariadenia Rady (EÚ) 2016/44 by bola nezlučiteľná s týmto nariadením, ak by umožňovala použitie finančných prostriedkov kýmkoľvek a kedykoľvek počas platnosti reštriktívnych opatrení EÚ, alebo ak by jej cieľom alebo účinkom bolo obchádzanie zmrazenia aktív. Do pôsobnosti príslušného vnútroštátneho orgánu patrí overiť a uistiť sa, že konanie vedúce k zmene charakteru zmrazených finančných prostriedkov by nevedlo k umožneniu ich použitia alebo k obchádzaniu zmrazenia aktív.**
- 2. Zmena umiestnenia účtu zmrazeného podľa nariadenia Rady (EÚ) č. 36/2012 a jeho presun z členského štátu do Spojeného kráľovstva by boli nezlučiteľné s týmto nariadením, ak by sa tým umožňovalo použitie finančných prostriedkov kýmkoľvek a kedykoľvek počas platnosti reštriktívnych opatrení EÚ alebo ak by to malo za cieľ alebo účinok obchádzanie zmrazenia aktív. Subjekty EÚ musia prijať opatrenia na zabránenie takejto nezlučiteľnosti, pričom by mali zohľadniť pravdepodobnosť, že príslušné politiky EÚ a Spojeného kráľovstva, pokiaľ ide o reštriktívne opatrenia, sa môžu po 1. januári 2021 líšiť spôsobom, ktorý by umožňoval použitie prevedených finančných prostriedkov. Do pôsobnosti príslušného vnútroštátneho orgánu patrí overiť a uistiť sa, že konanie vedúce k zmene umiestnenia zmrazeného účtu a jeho presunu do Spojeného kráľovstva by nevedlo k umožneniu použitia finančných prostriedkov alebo k obchádzaniu zmrazenia aktív.**

3. **Subjekty EÚ sú povinné „ihned“ informovať príslušné vnútroštátne orgány a Komisiu o zmenách, ktoré majú vplyv na zmrazené účty a sumy, a spolupracovať s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi pri overovaní takýchto informácií.**

V Bruseli 27. 5. 2021

*Za Komisiu
Mairead McGUINNESS
členka Komisie*

